

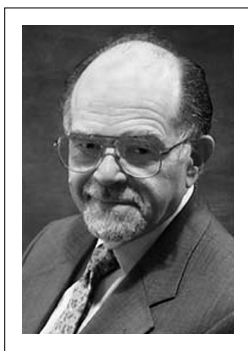
Drogie Koleżanki i Drodzy Koledzy,

Ostatnio odszedł od nas profesor Seymour Furman — wielki kardiolog, a także przyjaciel i członek Rady Naukowej czasopisma „Folia Cardiologica”. Jesteśmy wdzięczni dr. Serge’owi Baroldowi za opracowanie niniejszego wspomnienia o profesorze Furmanie.

Wojciech Zaręba

Seymour Furman (1931–2006)

Seymour Furman, znany jako pionier nauki, ekspert w dziedzinie stymulatorów i elektrofizjologii serca, zmarł 20 lutego 2006 roku. Furman uczęszczał na uniwersytet stanowy w Nowym Jorku (SUNY, *State University of New York*) do *Downstate College of Medicine*, gdzie był internistą i rezydentem chirurgii ogólnej w szpitalu Montefiore w Bronksie (Nowy Jork). W latach 1962–1963 pracował jako

rezydent chirurgii klatki piersiowej w należącym do uniwersytetu Baylora szpitalu w Houston (Teksas). Następnie powrócił do szpitala w Montefiore i zespołu kardiochirurgicznego, gdzie (oraz w *Albert Einstein College of Medicine*) rozwijała się jego akademicka kariera i ostatecznie został profesorem medycyny i chirurgii.

Założenie przez Furmana 16 lipca 1958 r. w szpitalu w Montefiore przezżyłnej elektrody stymulującej prawą komorę serca dało początek historii elektrofizjologii serca [1]. Elektrode wprowadzono za pomocą fluoroskopii przez żyłę odłokciową u pacjenta z całkowitym blokiem przedsionkowo-komorowym, wymagającego resekcji jelita grubego z powodu procesu złośliwego. Stymulator zasiliał zwykły prąd zmienny, a system elektrod składał się z jednolitego przewodu zakończonego nieosłoniętą końcówką i przewodu skórniego uzupełniającego obwód. Stymulację wykonywano w trakcie 2-godzinnej operacji. Zakończyła się ona w chwili usunięcia elektrod powrotem rytmu idioventrikularnego. U drugiego pacjenta skutecznie stymulowano prawą komorę serca przez 3 miesiące hospitalizacji (z dojścia od żyły odłokciowej pomimo niestabilnej elek-

trody), a tryb stymulacji stał się w znacznej mierze „ambulatoryjny”, gdyż wielki stymulator umieszczono na pchanym wózku. Jednak urządzenie często trzeba było podłączać do zasilaczy długimi przewodami elektrycznymi znajdującymi się w różnych korytarzach szpitala. Opublikowany w 1959 r. raport o przezżyłnej komorowej stymulacji u pierwszych 3 pacjentów [1] uznaje się za początek klinicznej elektrofizjologii serca.

Profesor Furman był światowym liderem stymulacji i elektrofizjologii przez prawie 50 lat. Uczył wielu lekarzy, którzy założyli własne wielkie centra na całym świecie. Wśród jego licznych osiągnięć można wymienić udoskonalenie przenośnego stymulatora, wynalezienie metody kontrolującej wydajność elektrody dzięki wykorzystaniu krzywej zależności siła–czas, zwiększenie żywotności baterii poprzez redukcję odpływu prądu i badania nad zapisem elektrogramów wewnątrzsercowych. Furman doskonalił także metody i sposoby monitorowania stymulatora w klinice oraz za pomocą telefonii.

W 1970 r. powstała pierwsza amerykańska książka o stymulacji serca „Podstawy i techniki stymulacji serca” („*Principles and Techniques of Cardiac Pacing*”) współautorstwa Furmana i Eschera. W 1989 r. wydano inną książkę stanowiącą przez wiele lat główne źródło wiedzy w tej dziedzinie „Stymulacja serca w praktyce” („*A Practice of Cardiac Pacing*”), której głównym autorem był Furman; doczekała się ona 3 edycji. W trakcie swej bogatej kariery profesor Furman opublikował ponad 400 manuskryptów i rozdziałów książek, 100 artykułów

redakcyjnych w czasopiśmie o stymulacji i elektrofizjologii serca (PACE, *Pacing and Cardiac Electrophysiology*), 800 streszczeń i wygłosił ponad 1000 wykładów na całym świecie.

Profesor Furman był współzałożycielem Amerykańskiego Towarzystwa Stymulacji i Elektrofizjologii (NASPE, *North American Society of Pacing and Electrophysiology*), aktualnie nazywanego Towarzystwem Zaburzeń Rytmu (HRS, *Heart Rhythm Society*) i pozostał aktywnym jego członkiem aż do śmierci. Profesor Furman zainicjował również powstanie czasopisma „Stymulacja i Kliniczna Elektrofizjologia” w 1977 r. i był jego redaktorem przez ponad 25 lat. Furman ustalił utrzymany na wysokim po-

ziomie naukowym standard procesu kontroli stymulacji i defibrylacji serca (NASPEeXAM).

Furman był legendą swoich czasów. Miał wielu przyjaciół i admiratorów, otrzymał wiele nagród od prestiżowych towarzystw naukowych. Każdy, kto jest związany ze stymulacją i elektrofizjologią serca, odczuwa brak takiego lidera jak Seymour Furman, jego mądrości, uczciwości, przyjacielskości i człowieczeństwa.

Piśmiennictwo

1. Furman S., Schwedel J.B. An intracardiac pacemaker for Stokes-Adams seizures. *N. Engl. J. Med.* 1959; 261: 943–948.

S. Serge Barold, MD
Division of Cardiology, University of South Florida
College of Medicine and Tampa General Hospital
5806 Mariner's Watch Drive, Tampa, Florida 33615, USA
Fax: 813 891 1908, e-mail ssbarold@aol.com